

ALUTAGUSE VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Lisaku

30. mai 2019 nr

Arvamuse andmine Tudulinna II liivakarjääri mäeeraldise maavara kaevandamise loa taotluse ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kohta

Keskkonnaamet küsis oma 16.11.2018 kirjaga nr 12-2/18/14952-11 Alutaguse Vallavolikogult vastavalt maapõueseaduse § 49 lõikele 6 arvamust OÜ Relsiit Haldus maavara kaevandamise loa taotluse, keskkonnamõtjude hindamise eelhinnangu eelnõu ning Keskkonnaameti korralduse eelnõu kohta.

OÜ Relsiit Haldus (edaspidi *arendaja*) esitas 11.09.2018 Keskkonnaametile taotluse maavara kaevandamiseks ning taotleb sellega kaevandamisluba Tudulinna II liivakarjääri mäeeraldisele ehituskruusa, ehitusliiva ja täiteliiva kaevandamiseks. Maardla põhimaavara on ehituskruus. Tudulinna II liivakarjääri mäeeraldis asub Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas taotlejale kuuluval maaüksusel Lõuna (katastritunnus 81501:001:0185). Maaüksus Lõuna on kaasomandis SKP Invest OÜ-ga (registrikood 11476740, aadress Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Kummeli tn 18-14, 50304). Taotletava mäeeraldise pindala on 4,89 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 5,58 ha. Seisuga 01.09.2018 on mäeeraldisega seotud ehituskruusa aktiivne tarbevaru on 0,410 tuh m³ ja kaevandatav varu 0,410 tuh m³, ehitusliiva aktiivne tarbevaru 99,850 tuh m³ ja kaevandatav varu 95,850 tuh m³ ning täiteliiva aktiivne tarbevaru 66,546 tuh m³ ja kaevandatav varu 59,546 tuh m³. Maavara kavandatav kasutusvaldkond on ehitus ja teede ehitus. Taotletav kaevandamisloa kehtivusaeg on 15 aastat.

Koostatud eelhinnangu kohaselt Tudulinna II liivakarjääris kaevandades vett välja ei pumbata ja veetaset ei alandata. Lähimate talude salvkaevude vee kvaliteedile kruusa ja liiva kaevandamine mõju ei avalda, sest veelust kaevandamist ei toimu. On tõenäoline, et masinate avarii korral võib sattuda pinnasesse ja sealt põhjavette diiselkütust ja/või määrdeaineid. Selleks, et ei kahjustataks põhjavee kvaliteeti, teostatakse tehnika hooldamist ja remonti selleks kohandatud alal. Karjääris peavad olema vahendid õli ja naftaproduktide lekkimisel tekkiva reostuse likvideerimiseks. Kui juhtub, et tekib avarii, siis tuleb töö koheselt peatada ning reostunud pinnas likvideerida, et reostus ei satuks põhjavette.

Lähim majapidamine, Kopli talu, jääb mäeeraldise piirist ca 10 m kaugusele lõuna poole, ca 50 m kaugusele põhja jääb Augu talu ja ca 100 m loodesse Pihlaka talu. Vajalik on, et kavandatava tegevusega (kruusa ja liiva kaevandamine ning töötlemine) kaasnevad negatiivsed keskkonnamõtjud oleksid ka nende talude elukeskkonnale võimalikult väikesed ja müra ning õhusaaste piirnorme inimeste elukeskkonnas (ka õuealadel) ei ületataks.

Kruusa ja liiva kaevandamisel, töötlemisel ja transpordil on praktiliselt ainus arvestatav välisõhu seisundit mõjutav tegur tolmu. Kaevandamise protsessis tekib õhku paiskuvaid osakesi kruusa töötlemisel purustus-sorteerimissõlmes, liiva sõelumisel, materjali laadimisel ja karjäärisisesel transpordil vaid kuival ajal.

Maavara ammendumisel korrastatakse mäeeraldis maatulundusmaaks (heinamaaks), kuna eelnevalt on tegu olnud karjamaa ja põllumaaga. Kaevandamise lõpptulemusena tasandatakse liivpinnase nõlvad kaldega vähemalt 1:2. Kuna Tudulinna II liivakarjääri idaserva Tudulinna kruusakarjääri ühtset nõlva ei teki, siis kaevandatakse kruus kuni lamamini. Kaevetöödeks koostatakse kaevandamise projekt, täpsem kaevetööde kava kantakse kaevetööde plaanile.

Alutaguse Vallavolikogu keskkonnamisjoni (edaspidi *keskkonnamisjon*) arutas Keskkonnaameti poolt esitatud dokumente oma 13.12.2018 toimunud koosolekul ja tegi ettepaneku algatada keskkonnamõju hindamine Tudulinna II liivakarjääri maavara kaevandamise loa taotluse menetluse raames, kuna kõrvalasuv karjäär Tudulinna kruusakarjäär on mõjutanud põhjavee taset ja piirkonnas osad kaevud on selle tulemusena kuivaks jäänud. Samuti ei ole alustatud kõrvalasuva Tudulinna kruusakarjääri korrastamistöödega. Antud eelhinnangu tulemused ei ole esitatud mahus, mis võimaldaks aru saada miks eeldatakse, et tegevusega ei kaasne olulisi mõjusid eriti arvestades, et olemasoleva kruusakarjääri on juba avaldunud olulised keskkonnamõjud (eriti põhjavee alanemise näol) ning lähim majapidamine asub taotletavast mäeeraldisest ca 10 m kaugusel.

Keskkonnamisjoni seisukohale tuginedes võttis Alutaguse Vallavolikogu 31.01.2019 vastu otsuse nr 134 „Arvamuse andmine Tudulinna II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise loa taotluse ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kohta“, mille kohaselt ei nõustatud Tudulinna II liivakarjääri kaevandamisloa taotluse, keskkonnamõjude eelhinnangu eelnõu ning Keskkonnaameti korralduse eelnõuga põhjusel, et Alutaguse Vallavolikogul ei ole eelhinnangut aluseks võttes seisukoha andmiseks piisavalt teavet, kuna eelhinnangu tulemused ei võimalda aru saada miks eeldatakse, et tegevusega ei kaasne olulisi keskkonnamõjusid. Volikogu pidas vajalikuks juhtida tähelepanu, et uut karjääri ei ole olemasoleva kõrvale võimalik rajada enne, kui ei ole põhjalikult hinnatud karjääri laiendamise kaasneva võimalikke keskkonnamõjusid ning läbi viidud vajalikke keskkonnauuringuid (sh põhjavee seire antud piirkonnas). Volikogu on seisukohal, et karjääri laiendamise võib tõenäoliselt kaasneda oluline keskkonnamõju, mistõttu on vajalik keskkonnamõju hindamise koostamine.

Arendaja esitas 18.02.2019 vaide Alutaguse Vallavolikogu eelpool nimetatud otsuse peale ja taotles otsuse tühistamist ning Tudulinna II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise loa taotluse suhtes kohaliku omavalitsuse arvamuse uut otsustamist.

Alutaguse Vallavolikogu võttis 28.03.2019 vastu otsuse nr 169 „Vaide läbivaatamine ja Alutaguse Vallavolikogu 31. jaanuari 2019. a otsuse nr 134 „Arvamuse andmine Tudulinna II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise loa taotluse ja taotluse kohta antava haldusakti eelnõu kohta“ kehtetuks tunnistamine“. Otsusega tehti Alutaguse Vallavalitsusele ja keskkonnamisjonile ülesandeks alustada uuesti Keskkonnaameti 16.11.2018 kirjaga nr 12-2/18/14952-11 esitatud arendaja maavara kaevandamise loa taotluse, keskkonnamõjude hindamise eelhinnangu eelnõu ning korralduse eelnõu läbivaatamise menetlust.

Tudulinna piirkonna elanikud pöördusid rahvaalgatuse korras Alutaguse Vallavolikogu poole avaldusega, mis on registreeritud Alutaguse valla dokumendiregistris 22.03.2019 nr 1-7/15 all. Pöördumisega taotletakse vallavolikogult alljärgnevat:

1. Mitte anda luba ja kooskõlastust, alustada uurimis ja kaevetöödega Tudulinna II liivakarjääris praegusel Lõuna kinnistul. Keelata igasugused kaevetööd, mis ei aita taastada Linnamäe miljööväärtslikku ja puhke ala.
2. Mitte anda luba ja/või kooskõlastust alustada uuesti kaevetöödega Tudulinna praeguses, vanas kruusakarjääris enne kui karjääri omanik ja/või haldaja ei ole kirjalikult kinnitanud taastus- ja haljastustööde ajakava ja alustanud selle elluviimisega. Mitte lubada alustada

kaevetöödega praeguses karjääris enne kui täiendavalt ei ole läbi viidud omaniku või haldaja poolt täiendavaid keskkonnauuringuid hindamaks keskkonnamõjusid ja eelkõige joogivee seiret kogu piirkonnas.

Tulenevalt pöördumisest pidasid Alutaguse Vallavalitsus ja keskkonnakomisjon asjakohaseks korraldada avalik keskkonnakomisjoni koosolek elanike ja arendaja esindajate vahel leidmaks lahendused tekkinud probleemidele.

Koosolek toimus 17. aprillil 2019 Tudulinna, kus lepiti kokku alljärgnevas:

- 1) väljaspool tööaega ja puhkepäevadel kaevandamist ei toimu;
- 2) valla huviks on näha rekultiveerimise plaane 3D joonistena, st milline näeb kaeveala välja pärast kaevandamist. On oluline, et tulemus oleks ilus ja häiring avalduks vaid kaevandamise ajal;
- 3) Kopli kinnistu ja rajatava karjääri vahe peab olema laiem, kui praegune plaan ette näeb;
- 4) enne karjääri avamist tuleb ettevõttel tellida hüdrogeoloogilised tööd karjääri ümbritsevate majapidamiste salv- ja puurkaevudes;
- 5) kui salv- ja puurkaevude monitooringu käigus ilmneb kaevandaja süül tekkinud põhjavee alanemine, tuleb kaevandajal rajada kinnistutele alternatiivne veevarustus (veetrass või puurkaev);
- 6) karjääri lähedasse puurkaevu pannakse andur, mis mõõdab põhjaveetaset kogu karjääri maavara kaevandamise loa kehtivuse aja jooksul. Teistest karjääri ümbritsevatest salv- ja puurkaevudest tuleb võtta analüüsid 3 korda aastas.

Arendaja esitas 10. mail 2019 Alutaguse Vallavalitsusele hüdrogeoloogiliste tööde plaani, milles märgitakse, et kaevud inventeeritakse seitsmel kinnistul: Kopli (salv- ja puurkaev), Augu, Pihlaka, Vanakõstre, Rebaseuru, Lubjaahju ja Meleka.

Salvkaevude inventeerimisel:

1. rakked peavad ulatuma vähemalt 70 cm kõrgusele maapinnast ja maapind salvkaevu ümber peab olema võrreldes ümbritseva reljeefiga kõrgem, et oleks välistatud pinnavee ja maapinnalt pärineva vee kogunemine kaevu ümber ja selle sissevool kaevu;
2. kaev peab olema pealt kaetud, et vältida sademevee, kõrvaliste esemete ja elusolendite kaevu sattumist;
3. kaevu ümber peab olema rajatud veelukk, mis välistab maapinnalt pärineva vee sissevoolu kaevu (veelukk on salvkaevu ümber kaevatud kraav, mis on täidetud vettpidava materjaliga);
4. mõõdetakse kaevu sügavus;
5. mõõdetakse veetase;
6. asukoha täpsustamine.

Puurkaevude inventeerimisel:

1. mantelkoruste põhikolonn peab olema vähemalt 30 cm üle maapinna või ehitise põranda ja maapinnalt või põrandalt pärineva vee sissevool puurkaevu oleks välistatud;
2. kaevu hooldusala (raadiusega 10 m) kontroll – kas hooldusalas on saasteobjekte (tualett, imbväljak, septik või mahuti, kasutatakse väetiseid jm);
3. mõõdetakse kaevu sügavus (kui võimalik);
4. millise pumbaga võetakse vett;
5. mantelkoruse diameeter;
6. mantelkoruse pikkus (kui omanik teab);
7. palju vett võetakse;
8. puurkaevu deebiti määramine (kui võimalik);
9. mõõdetakse veetase;
10. asukoha täpsustamine.

Arendaja kohustub teostama vee üldanalüüsi (määratakse: NH₄, NO₂, NO₃, Cl, SO₄, CO₃, HCO₃, K, Na, Ca, Mg, Feüld, pH, PHT, SiO₂, vaba CO₂, üldkaredus, karbonaatne karedus, kuivjääk, värvus, läbipaistvus, Fe²⁺, F, Mn, elektrijuhtivus, hägusus, lõhn). Üldanalüüs näitab salv- ja puurkaevu põhjavee keemilist koostist – vajalik teada saada taustseisund. Kui vee omadused kaevandamise ajal oluliselt muutuvad (ei kõlba juua), siis uue proovi võtmisel on võimalik hinnata, kas põhjustaja on kaevandamine või meteoroloogilised tingimused.

Arendaja kohustub teostama veetaseme mõõtmisi põhjavee taseme muutuse, vooluhulkade ja muude arvutuste tegemiseks. Mõõtmiste käigus selgitatakse välja kaevude toitealad, kui toimub veetaseme muutus, siis kas see on kaevandamise või meteoroloogiliste tingimuste muutuse tagajärg. Määratakse põhjavee voolusuund ja põhjavee kalle.

Ida-Viru maakonnaplaneeringuga (kehtestatud 28.12.2016 Ida-Viru maavanema korraldusega nr 1-1/2016/278) (edaspidi *maakonnaplaneering*) on Lõuna kinnistu määratud Rannapungerja-Tudulinna väärtuslikule maastikule, millele on maakonnaplaneeringus määratud kasutustingimused maastike väärtuse säilitamiseks ja suurendamiseks. Ühe peatükina tuakse välja väärtuslike maastike ja maardlate kattumisel kasutustingimused. Maardlate kasutuselevõtul tuleb vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt kaaluda kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele. Väärtusliku maastiku väärtuste säilimise vajadusega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.

Keskkonnakomisjon vaatas 28.05.2019 toimunud koosolekul üle Tudulinna II liivakarjääri kaevandamisloa menetluse. Esitati järgnevad ettepanekud: ...

Alutaguse Vallavolikogu leiab, et Tudulinna II liivakarjääri kaevandamisloa taotlusele ei ole eelhinnangut aluseks võttes seisukoha andmiseks piisavalt teavet. Vallavolikogu on nõus kaevandamisloa andmisega tingimusel, et arendaja täiendab esitatud KMH eelhinnangut kaevandamisloa menetluse käigus toimunud kohtumistel kokkulepitud analüüsidesega. Läbi tuleb viia hüdroteoloogiline analüüs, mille tulemused kantakse eelhinnangusse ja neile tuginedes pannakse paika detailne seireplaan ja leevendavad meetmed. Kopli kinnistu, kui lähim majapidamine karjäärile, asub karjääri piirist umbes 10 m kaugusel. Arendajal tuleb analüüsida karjääri võimalikke mõjusid lähedal asuvatele kinnistutele ja nende elanikele (sh nende varale). Oluline on täpselt planeerida müratõkkevallide kuju ja asukoht. Oluline on põhjalikult hinnata karjääriga kaasnevaid keskkonnamõjusid: müra, tolm, pinnasesaaste ja õhusaaste ning võimalikke mõjusid karjääri laiendamisega seoses. Tulenevalt kinnistu asukohast Rannapungerja-Tudulinna väärtuslikul maastikul on vajalik analüüsida võimalikke mõjusid väärtuslikule maastikule, vaadetele (karjääri läheduses on Tudulinna kaks kirikut) nii karjäärist kui ka karjäärile. Mõju leevendamisel vaadetele karjääri tuleb kogu Lõuna kinnistu territooriumit pidevalt korras hoida ja niita vähemalt 3 korda suveperioodil kaevandamisloa tähtaja jooksul.

Rekultiveerimise plaani koostamisel tuleb lähtuda maakonnaplaneeringus esitatud kasutustingimustest väärtuslike maastike säilitamiseks ja väärtusete suurendamiseks. Seega karjääri korrastamise tulemusel peab maastiku väärtus suurenema.

Lähtudes eeltoodust ja võttes aluseks Keskkonnaameti esitatud dokumendid ja maapõueseaduse § 49 lõike-6 ning keskkonnakomisjoni arvamuse,

Alutaguse Vallavolikogu

otsustab:

1. Nõustuda OÜ-le Relsiit Haldus (registrikood 12602017, aadress Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, Toompuiestee 21, 10137) Tudulinna II liivakarjääri kaevandamisloa andmisega alljärgnevatel tingimustel:
 - 1.1. täiendada KMH eelhinnangut vastavalt 10.05.2019 esitatud plaani kohaselt hüdrogeoloogiliste uuringute tulemustega. Vastavalt uuringu tulemustele tuleb eelhinnangus esitada leevendavad tingimused ja detailne seireplaan kogu kaevandamisloa kehtivuse perioodiks;
 - 1.2. täiendada KMH eelhinnangut täpsete müratõkkevallide asukohaga ja läbilõigetega valli profiilist;
 - 1.3. täiendada KMH eelhinnangut analüüsiga vastavalt Ida-Viru maakonnaplaneeringuga (kehtestatud 28.12.2016 korraldusega nr 1-1/2016/278) määratud Rannapungerja-Tudulinna väärtuslikule maastikule karjääri rajamiseks vajalike leevendavate meetmete väljaselgitamiseks ja vajadusel rakendamiseks;
 - 1.4. täiendada kaevandamisloa täiendavaid tingimusi järgnevalt:
 - 1.4.1. kaevandamistegevus karjääris tohib toimuda vaid tööpäevadel esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00-18.00;
 - 1.4.2. Tudulinna II liivakarjääris ja Tudulinna kruusakarjääris ei tohi toimuda kaevandamine ja purustus-sortimissõlme töö samaaegselt;
 - 1.4.3. kaevandamisloa omanik peab teostama põhjavee seiret vastavalt kooskõlastatud seirekavale. Seire tulemused esitada Keskkonnaametile ja Alutaguse Vallavalitsusele lähtuvalt seirekavas kehtestatud seireperioodidest;
 - 1.4.4. kaevandamisloa omanik peab rajama karjääri mõjupiirkonda jäävatele taludele alternatiivse veevarustuse (veetrass või puurkaev), kui ilmnevad negatiivsed mõjud põhjavee tasemele, mis on tingitud karjääri tööst;
 - 1.4.5. kaevandamisloa omanik peab kogu Lõuna kinnistut niitma kolm korda suveperioodil kaevandamisloa tähtaja jooksul.
2. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Alutaguse Vallavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud alusel ja korras või esitada kaebus Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumajale halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras 30 päeva jooksul alates käesoleva korralduse teadasaamisest või päevast millal asjast huvitatud isik pidi käesolevast korraldusest teada saama.
3. Otsus jõustub teatavastegemisest.

Raivo Raap
Volikogu esimees

Eelnõu koostas keskkonnaspetsialist Martin Miller